

Nr 150.

Av herrar **Lundgren** och **Hallén**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avhjälpan av vissa olägenheter, vilka äro förknäade med nu föreskriven skyldighet för den, som flyttar från en församling till en annan, att själv ombesörja överförandet av flyttningsbetyg.

Det torde på goda grunder kunna ifrågasättas, huruvida bestämmelserna i kyrkobokföringens 32 § angående förfaringssättet vid flyttning från en församling till en annan äro fullt ändamålsenliga. Enligt dessa bestämmelser tillhör det nämligen de flyttande själva att på utflyttningsorten uttaga samt i inflyttningsorten i vederbörlig ordning inlämna flyttningsbetyg. Överföringen av dessa är sålunda anförtrodd åt de flyttande, vilka långt ifrån alltid ombesörja denna angelägenhet med tillbörlig ordning och punktlighet. Då olägenheterna härav drabba icke blott vederbörande själva, utan även de registrerande myndigheterna likaväl som kommunerna och staten, torde de brister, som nu vidlåda gällande förordning, vara av beskaffenhet att påkalla en berättigad uppmärksamhet från det allmännas sida.

Genom att de flyttande personerna själva skola ombesörja flyttningsbetygens överförande från utflyttnings- till inflyttningsorten, yppas möjligheter till missbruk av olika slag. Sålunda är det möjligt att betygen kunna förfalskas. Dylika förfalskningar torde ofta förekomma, ehuru de sällan leda till rättsliga påföljder. Vidare har det uppgivits, att personer sålt sina flyttningsbetyg till sådana, som varit i saknad av medborgerligt förtroende.

Under tiden från det flyttningsbetyget utskrivits från utflyttningsorten och tills det inskrivits i inflyttningsorten, är den flyttande ingenstädes i riket kyrkoskriven. Erfarenheten visar nu, att det finns en massa personer, som, i stället för att omedelbart inlämna sitt flyttningsbetyg i inskrivningsorten, av en eller annan anledning föredraga att »gå med prästbetyget på fickan» längre eller kortare tid, stundom åratals. Och dylika förhållanden existera icke blott i huvudstaden eller på platser med jäm-

förelsevis stor, sammanträngd och mycket rörlig befolkning utan även i typiska landsbygdsförsamlingar. Såsom exempel kan anföras, att i K. socken i Jämtlands norra fögderi har, enligt uppgift från häradsskrivare och pastor, i 20 år vistats en person, S. K., utan att bliva kyrkoskriven och i A. socken i samma fögderi har en hemmansägare L. N. trots 30-årig vistelse därstädes icke blivit »skriven». Uttages nu flyttningsbetyget vid årets slut och försummar den flyttande att inom föreskriven tid inlämna detsamma i inflyttningsförsamlingen, uppstår därav den allvarliga olägenheten, att personen i fråga saknas i rikets folkmängdssiffra, som, tack vare mängden av dylika försummelse, årligen kommer att uppgivas med för låg siffra. Dylika personer komma också i regeln att undgå mantalsskrivning och därmed sammanhängande skattskyldighet till stat och kommun.

Den av Kungl. Maj:t för utarbetande av förslag till ny kyrkoskrivningsförfordning tillsatta sakkunnigkommittén säger i sitt utlåtande av den 15 juni 1910 härom följande: »på vissa håll lärer det missbruket förekomma, att personer, i direkt avsikt att undandraga sig skattskyldigheten, före mantalsskrivningen uttaga flyttningsbetyg, därefter vistas på resande fot ett par månader och så åter inlämna flyttningsbetyget, sedan mantalsskrivningen väl är förrättad. Huru stora skattebelopp, som på sådant sätt undandragas stat och kommun, är naturligtvis omöjligt att ens gissningsvis uppskatta. Måhända hava de ännu icke nått till någon större siffra, men faran för att missbruket skall vinna större spridning ligger nära till hands.» Från annat håll har det också uttalats farhågor för, att skyldigheten att utbetala de ännu på många håll impopulära avgifterna till pensionsförsäkring skulle ge ökad fart åt detta oeffterrättliga tillvägagångssätt.

I detta sammanhang kan det också förtjäna påpekas, hurusom det uppges hava hänt, att husbönder och arbetsgivare av ekonomiska skäl söka lägga hinder i vägen för sina underordnades mantalsskrivning. Här om skriver en prästman, komminister U. Timm i Skultuna, i en inläga till justitieombudsmannen följande: » — — Andra åter skulle vilja ställa sig gällande författningar till efterrättelse, men hindras därifrån av sina husbönder. En del arbetsgivare fordra, att deras arbetare skola lämna flyttningsbetygen till dem, en anordning vars laglighet torde kunna starkt ifrågasättas, då det på betygen kan finnas anteckningar, som en person har rätt att hava hemlighållna, och de anse sig kunna förbjuda pastor att själv taga emot betygen. Det vore dock väl, om de lämnade fram dessa, men det är icke alltid som så sker. Av fruktan för, att familjen skall komma på fattigvården, kunna de maktfullkomligt förbjuda, att familjen blir skriven i församlingen, ehuru den bor och vistas där, varföre de utan vidare låta flyttningsbetygen flera år bliva liggande i skriv-

bordslådan. Att ett sådant tilltag, som ostraffat får passera, skall medföra obehag för de flyttande själva, prästerskapet och mantalsskrivningsförrättarne, säger sig självt.

För varje statens verksamhet, som förutsätter en noggrannare registrering av befolkningen, torde de nuvarande bestämmelserna angående kyrkoskrivningen näppeligen visa sig tillfredsställande. Särskilt gäller detta i avseende på folkpensioneringen. Oaktat det tidiga stadium, vari kungl. pensionsstyrelsens verksamhet befinner sig, ha redan yppats en del avsevärda svårigheter, beroende på bristfälligheter, som upptäckts i redovisningen av för- och tillnamn samt födelseår och dag, vilka data äro av fundamental betydelse vid upprättandet av det register över alla till pensionsförsäkringen avgiftspliktiga personer, varmed pensionsstyrelsen nu arbetar. I en del fall ha begärda uppgifter ej kunnat erhållas av det skälet, att vederbörande icke inlämnat flyttningsbetyg. Att den stora mängden av personer, som »gå med prästbetyget på fickan», kommer att i hög grad öka pensionsstyrelsens arbete och bereda vederbörande häradsskrivare och pastorer en del extra besvär, torde vara höjt över allt tvivel.

I detta sammanhang förtjänar också att påpekas, vilken ställning de av Kungl. Maj:t utsedda sakkunniga intogo till det i kyrkobokföringsförordningens 32 § stadgade förfarings sättet. Detta förordades nämligen endast av en kommittéledamot, under det att majoriteten — ordföranden och 3 ledamöter — icke ansågo sig kunna tillstyrka detsamma, utan förordade ett annat, såsom alternativ I i kommittéförslaget 31 § intaget förfarings sätt, vilket innebar en mera genomgripande förändring i dittills gällande bestämmelser. Detta förslag, som förordades av samtliga länsstyrelser utom en, av rikets arméfördelningschefer och domkapitlet i Göteborgs stift, väckte emellertid starkt motstånd hos övriga kyrkliga myndigheter och blev förmodligen på grund härav icke godtaget av Kungl. Maj:t. Härav framgår sålunda, att de nu gällande bestämmelserna tillkommit icke *med* utan *mot* sakkunnigkommitterades övervägande flertal. Genom att sålunda de gamla bestämmelserna kommit att i det väsentliga kvarstå, hava också de olägenheter, som därmed sammanhånga, allt fort kommit att göra sig gällande.

I den mån som landet industrialiseras, befolkningen blir rörligare och statens sociala verksamhet utvidgas, torde också nödvändigheten av att utfinna en bättre form för överföring av flyttande personer mer och mer komma att göra sig gällande. I detta samband torde det måhända vara på sin plats att erinra om det mycket framhållna belgiska systemet för civilregistratur. Där är stadgat, att var och en, som åstundar flytta från en kommun till en annan, har skyldighet att dessförinnan i sådant

avseende anmäla sig hos myndigheterna i den kommun — vi kunna kalla den A — där han dittills varit bosatt och därvid uppgiva den ort, dit han ämnar avflytta, t. ex. B. Kommunalmyndigheterna i A meddela den sålunda anmälde ett utflyttningsbevis och underrätta samtidigt därmed kommunalmyndigheterna i B., hos vilka den inflyttade har att inom 14 dagar efter det han undfått flyttningsbetyg avlämna detsamma, varefter myndigheterna i B. ofördröjligen skola underrätta myndigheterna i A. därom, att flyttningsbeviset avlämnats och att anteckning om inflyttningen blivit behörigen verkställd. Därest den till utflyttning i A. anmälde av en eller annan orsak icke inom nämnda tid av 14 dagar anmäler sig till inskrivning i B., hava myndigheterna därstädes att om förhållandet underrätta myndigheterna i A. och därvid återsända den angående flyttningen ankomna skriftliga underrättelsen. Hava åter myndigheterna i A. icke inom en månad efter flyttningsbevisets meddelande erhållit underrättelse från B., att inregistreringen därstädes försiggått, eller att den till inflyttning anmälde icke låtit sig avhöra, böra förutnämnda myndigheter från B. reklamera det om flyttningen avlätna skriftliga meddelandet.

Det förfaringsätt, som förordats i de sakkunniges utlåtande av den 15 juni 1910, erbjuder måhända icke så starka garantier för noggrannhet vid de flyttandes inregistrering som det s. k. belgiska systemet, men är enklare och förenat med mindre besvär för de flyttande. De flyttandes skyldighet att uttaga och inlämna flyttningsbetyg skulle upphöra, och betygen i stället överföras från pastorsämbete till pastorsämbete. De flyttandes skyldighet vid flyttningsbetygens överföring skulle i samband därmed utbytas mot skyldigheten att å pastorsexpeditionen i den församling, dit inflyttningen skett, verkställa *flyttningsanmälan*. Denna skulle ske skriftligt å blankett, som för ändamålet kostnadsfritt tillhandahölles allmänheten å pastorsexpeditionerna samt å landsbygden jämväl hos kronobetjäningen, varpå anmodan skulle av pastor ofördröjligen översändas till pastorsämbetet i utflyttningsorten, som hade att inom viss tid översända flyttningsbetyg. Härigenom komme att åt allmänheten beredas en stor lättnad vid flyttningar, då anmälan endast behövde ske till ett pastorsämbete. Möjligen komme härtill också fördelen av större ordentlighet vid anmälan om inflyttningar än för närvarande råder, då ju tack vare ovan nämnda bestämmelser frestelsen att för vissa ekonomiska fördelars vinnande undandraga sig att inlämna flyttningsbetyg måste anses utesluten.

Utan att nu vilja lämna företräde åt någon av de ovan angivna utvägarne för åstadkommande av förbättring i nu gällande förordnings brister tillåta vi oss hemställa, huruvida icke nu tiden vore inne för ett ingripande i syfte att avhjälpa desamma.

På grund av vad som sålunda anförts få vi härmed anhålla,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för avhjälpande av de olägenheter, som äro förenade med den de flyttande åliggande skyldighet att själva ombesörja överföringen av flyttningsbetyg.

Stockholm den 28 januari 1915.

G. F. Lundgren.

Harald Hallén.
